

*Małgorzata Buśko, Anna Przewięźlikowska*

**ANALIZA ZRÓŻNICOWANIA NAZEWNICTWA  
ELEMENTÓW UZBROJENIA TERENU  
W UJĘCIU BRANŻOWYM NA PRZYKŁADZIE OSIEDLA  
DOMÓW JEDNORODZINNYCH**

---

***ANALYSIS OF DIFFERENCES IN NAMING OF  
ELEMENTS OF THE UTILITY NETWORK BASED  
ON THE EXAMPLE OF AN ESTATE  
OF SINGLE FAMILY HOUSES***

**Streszczenie**

W artykule została przedstawiona problematyka związana ze zróżnicowanym nazewnictwem elementów uzbrojenia terenu stosowanym przez poszczególne branże zaopatrujące w media nowobudowane osiedla domów jednorodzinnych. Przedstawione zostaną definicje branżowe uzbrojenia zaczerpnięte z aktów prawnych, w konfrontacji z nazewnictwem stosowanym przez branże w praktyce. W artykule zostanie omówiona różnorodność nazewnictwa elementów uzbrojenia terenu, na przykładzie jednego z wybranych nowych osiedli domów jednorodzinnych, jako problem powszechnie występujący w praktyce.

**Słowa kluczowe:** elementy uzbrojenia terenu, sieć, przyłącze

***Summary***

*This paper presents issues related to the differences in naming of elements of the utility network used by the various utility industries supplying newly built single family houses. The industry definitions of utilities originating from various legal acts will be presented as opposed to the naming conventions prevailing in the utility industry practice. The article discussed the variety of naming conventions based on an example of a newly-built estate of single family houses, as a problem commonly found in practice.*

**Key words:** elements of utilities, utility network, utility connection

## WPROWADZENIE

Po wejściu Polski do Unii Europejskiej od wielu już lat trwają intensywne prace związane z dostosowaniem prawa polskiego do kanonów wypracowanych w prawodawstwie unijnym. Szczególnie wprowadzenie w 2010 r. ustawy o Infrastrukturze Informacji Przestrzennej implikuje powstanie wielu nowych przepisów dotyczących branży geodezyjnej.

W obecnie obowiązujących aktach prawnych można zauważyć wiele nieścisłości w definiowaniu pojęć technicznych, skutkujących ich różnitą interpretacją przez branże współpracujące z geodezją.

W artykule została przedstawiona problematyka związana ze zróżnicowanym nazewnictwem elementów uzbrojenia terenu stosowanym przez poszczególne branże zaopatrujące w media nowobudowane osiedla domów jednorodzinnych. Przedstawione zostaną definicje branżowe uzbrojenia zaczerpnięte z aktów prawnych, w konfrontacji z nazewnictwem stosowanym przez branże w praktyce. W artykule zostanie omówiona różnorodność nazewnictwa elementów uzbrojenia terenu, na przykładzie jednego z wybranych nowych osiedli domów jednorodzinnych, przedstawionego na rysunku 1 jako problem powszechnie występujący w praktyce.

### ELEMENTY UZBROJENIA TERENU W OSIEDLU

Najważniejszym aktem prawnym regulującym zasady prowadzenia prac geodezyjnych jest Prawo geodezyjne i kartograficzne (Pgik) (Ustawa z 1989 r. Prawo Geodezyjne i Kartograficzne). W ustawie tej znajduje się definicja sieci uzbrojenia terenu (SUT):

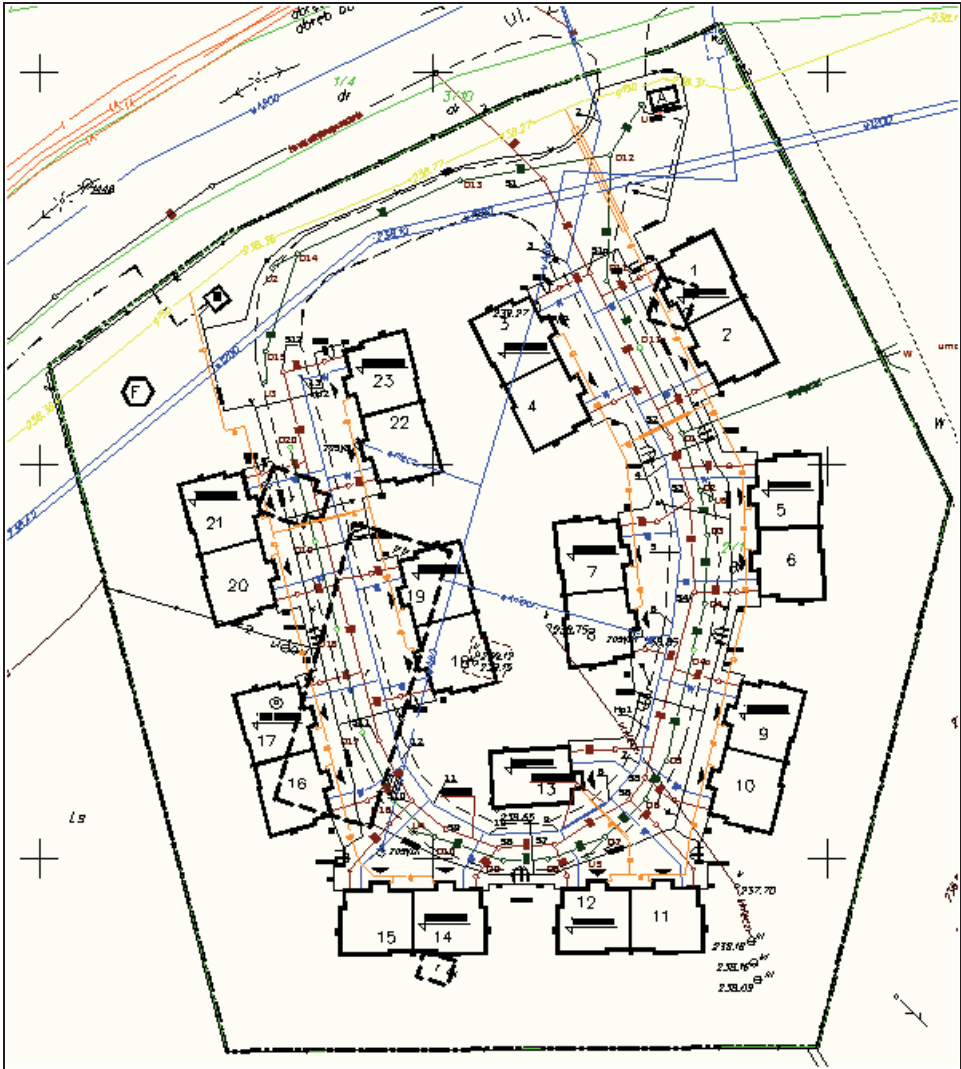
*Sieć uzbrojenia terenu – SUT – (...) to wszelkiego rodzaju nadziemne, naziemne i podziemne przewody i urządzenia: wodociągowe, kanalizacyjne, gazowe, ciepłne, telekomunikacyjne, elektroenergetyczne i inne, z wyłączeniem urządzeń melioracji szczegółowych, a także podziemne budowle jak: tunele, przejścia, parkingi, zbiorniki itp. (art. 2.11)..*

Należy zauważyć, że w żadnym z obowiązujących geodezyjnych aktów prawnych [ustawa Pgik, rozporządzenie z 2001r. o GESUT] nie została sformułowana definicja kolejnego istotnego elementu uzbrojenia terenu jakim jest „przyłącze”.

Jedyna definicja mogąca wspomagać interpretację pojęcia „przyłącze” na potrzeby prac prowadzonych w branży geodezyjnej (na przykład uzgadniania lub inwentaryzacji powykonawczej elementów uzbrojenia terenu) znajduje się w wytycznych technicznych [G-4.4 z 1987r.], na które powołują się ZUDP-y mając jednak świadomość, że wytyczne techniczne nie są obowiązującym aktem prawnym. W wytycznych tych jest sformułowane określenie „podłączenie

domowe”, interpretowane jako „przyłącze”, a brak jest z kolei definicji „sieci”, jako konstrukcji geometrycznej obrazującej układ elementów uzbrojenia terenu:

**Podłączenie domowe (eksploatacyjne)** – jest to odcinek przewodu zawarty pomiędzy przewodem rozdzielczym, a budynkiem (par. 2.9).



Źródło: ZUDP w Krakowie.  
Source: ZUDP Cracow.

**Rysunek 1.** Uzbrojenie na terenie osiedla domów jednorodzinnych  
Figure 1. Utility network at an estate of single family houses

Wyodrębnienie obydwu pojęć – „sieć” i „przyłącze” - jest jednak istotne zarówno w aspekcie ich projektowania i uzgadniania, jak i budowy oraz późniejszej inwentaryzacji powykonawczej uzbrojenia terenu. Brak restrykcyjnego zdefiniowania elementów uzbrojenia w przepisach geodezyjnych powoduje niekonsekwentne stosowanie tych pojęć w kolejnych aktach prawnych, na przykład w rozporządzeniu w sprawie wysokości opłat (rozporządzenie z 2004 r.), jak również w poszczególnych przepisach branżowych.

W omawianym przykładzie zaprezentowane zostanie definiowanie „sieci” i „przyłącza”, jako podstawowych elementów uzbrojenia terenu przez poszczególne branże wymienione w geodezyjnej definicji SUT.

### ELEMENTY UZBROJENIA W UJĘCIU BRANŻY GAZOWNICZEJ

Elementy uzbrojenia terenu zdefiniowane są w rozporządzeniu w sprawie szczegółowych warunków przyłączenia podmiotów do sieci gazowych, ruchu i eksploatacji tych sieci (rozporządzenie z 2004). W branży tej zostały ściśle zdefiniowane następujące określenia:

**Sieć gazowa** – należy przez to rozumieć gazociągi wraz ze stacjami gazowymi, (...), połączone i współpracujące ze sobą, służące do przesyłania i dystrybucji paliw gazowych, należące do przedsiębiorstwa gazowniczego (par. 2.2).

**Przyłącze** – należy przez to rozumieć odcinek sieci gazowej od gazociągu zasilającego do kurka głównego wraz z zabezpieczeniem włącznie, służący do przyłączenia instalacji gazowej znajdującej się na terenie i w obiekcie odbiorcy (par. 2.4).

**Instalacja gazowa** – należy przez to rozumieć urządzenia gazowe z układami połączeń między nimi, zasilane z sieci gazowej, znajdujące się na terenie i w obiekcie odbiorcy (par. 2.5).

W omawianym przykładzie zgodnie z załączonymi warunkami technicznymi przyłączenia do sieci gazowej podano parametry techniczne budowy 23 przyłączy do poszczególnych budynków mieszkalnych. Zatem w rozumieniu przedsiębiorstwa gazowniczego cały budowany gazociąg to przyłącza, pomimo faktu, że będzie on należał do zakładu gazowniczego. Przynależność gazociągu wedle definicji branżowej, w przypadku sieci, jest ściśle określona – przedsiębiorstwo gazownicze; natomiast w przypadku przyłączy – nie jest to określone w definicji.

Zatem określenie budowanej instalacji wyłącznie jako „przyłącza”, stworzyło możliwość uproszczenia jej budowy poprzez pominięcie konieczności uzyskania pozwolenia na budowę na rzecz prostszej procedury, jaką jest zgłoszenie budowy [Ustawa z 1994r. Prawo Budowlane].

## ELEMENTY UZBROJENIA W UJĘCIU BRANŻY WODNO-KANALIZACYJNEJ

Pojęcia definiujące elementy uzbrojenia wodociągowego i kanalizacyjnego zawarte są w ustawie o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Ustawa z 2001r.).

**Sieć** – *przewody wodociągowe lub kanalizacyjne wraz z uzbrojeniem i urządzeniami, którymi dostarczana jest woda lub którymi odprowadzane są ścieki, będące w posiadaniu przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego (art. 2.7).*

**Przyłącze wodociągowe** – *odcinek przewodu łączącego sieć wodociągową z wewnętrzną instalacją wodociągową w nieruchomości odbiorcy usług wraz z zaworem za wodomierzem głównym (art. 2.6).*

W omawianym przykładzie odrębnie omówione zostaną przewody wodociągowe, kanalizacji opadowej i kanalizacji sanitarnej.

### INSTALACJA WODOCIĄGOWA

Zgodnie z warunkami technicznymi na omawianym osiedlu wodociąg będzie budowany według następujących założeń: „*doprowadzenie wody do projektowanej zabudowy jednorodzinnej będzie wiązało się z rozbudową miejskiej sieci wodociągowej w nawiązaniu do w/w miejskiego wodociągu  $\varnothing$  200 mm wzdłuż planowanego układu komunikacyjnego w zakresie umożliwiającym wykonanie bezpośrednich przyłączy wodociągowych*”. W warunkach technicznych podany jest również zapis dotyczący wydzielenia drogi, w obrębie której będzie rozbudowywana sieć. W zapisie tym MPWiK zapewnia sobie nieograniczony dostęp do sieci będącej w jego zarządzie.

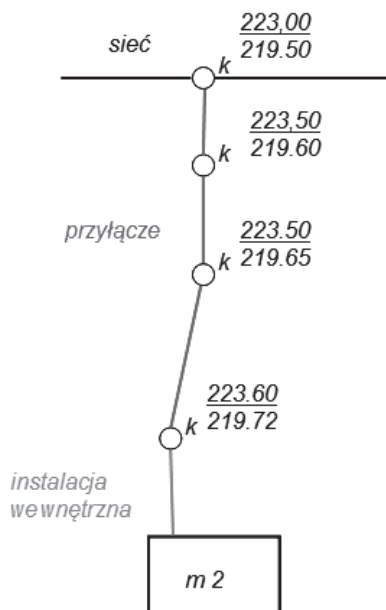
Pozostałe odcinki wodociągu będą przyłączami do poszczególnych budynków. Przedsiębiorstwa wodociągowe bowiem konsekwentnie przestrzegają zasady, że jedno przyłącze może zasilać w wodę wyłącznie jednego odbiorcę. Takie rozwiązanie jest zgodne z definicjami branżowymi i zbieżne z ujęciem geodezyjnym rozumienia pojęć „sieć” i „przyłącze”.

### INSTALACJA KANALIZACJI SANITARNEJ

W przypadku przyłącza kanalizacyjnego występuje pewna nieścisłość związana z różną interpretacją jego definicji. W ustawie o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Ustawa z 2001r.), przyłącze kanalizacyjne definiowane jest następująco:

**Przyłącze kanalizacyjne** – *odcinek przewodu łączącego wewnętrzną instalację kanalizacyjną nieruchomości odbiorcy usług z siecią kanalizacyjną, za pierwszą studzienką licząc od strony budynku, a w przypadku jej braku – od granicy nieruchomości (art. 2.5).*

Problem pojawia się w przypadku występowania większej liczby studzienek pomiędzy odbiorcą a siecią. Bowiern w praktycznej interpretacji branżowej przyłącze, to: odcinek przewodu łączącego wewnętrzną instalację kanalizacyjną nieruchomości odbiorcy usług z siecią kanalizacyjną, **za pierwszą studzienką, ale licząc od strony sieci**. Zróżnicowanie to przedstawiono na rysunkach 2 i 3. Taka odmienna interpretacja ma wpływ jedynie na długość przyłącza, a nie na fakt jego występowania.



Źródło: opracowanie własne.  
Source: own calculations.

**Rysunek 2.** Przyłącze kanalizacyjne zgodnie z definicją  
**Figure 2.** The sewer lateral as defined



Źródło: opracowanie własne.  
Source: own calculations.

**Rysunek 3.** Przyłącze kanalizacyjne w interpretacji branżowej  
**Figure 3.** The sewer lateral in the interpretation of industry

W omawianym przykładzie obowiązuje system kanalizacji rozdzielczej. Kanalizacja sanitarna zaprojektowana jest podobnie jak wodociąg, w postaci sieci i 23 przyłączy do poszczególnych budynków. Jest to również zgodne z definicjami branżowymi oraz ujęciem geodezyjnym.

## INSTALACJA KANALIZACJI OPADOWEJ

Kanalizacja opadowa dla omawianego osiedla jest w całości instalacją wewnętrzną. Podłączona jest ona jednym przyłączem do rowu odwadniającego. Z tego powodu dla uzgodnienia ZUDP jest to jedno przyłącze z punktu widzenia naliczania opłat, pomimo że uzgodnieniu podlega również cała instalacja wewnętrzna. Z takiego podejścia do definiowania kanalizacji opadowej wynika opłata nieadekwatna do nakładu pracy za dokonanie uzgodnienia – 40 PLN za jedno przyłącze.

## ELEMENTY UZBROJENIA W UJĘCIU BRANŻY ELEKTRO-ENERGETYCZNEJ

Rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania systemu elektroenergetycznego (Rozporządzenie z 2007r.) podaje definicje następujących elementów uzbrojenia związanych z branżą elektro-energetyczną:

**Miejsce dostarczania energii elektrycznej** – punkt w sieci, do którego przedsiębiorstwo energetyczne dostarcza energię elektryczną, określony w umowie o przyłączenie do sieci (...), będący jednocześnie miejscem jej odbioru. (par. 2.7).

**Przyłącze** – odcinek lub element sieci – służący do połączenia urządzeń, instalacji lub sieci podmiotu, o wymaganej przez niego mocy przyłączeniowej, z pozostałą częścią sieci przedsiębiorstwa energetycznego, świadczącego na rzecz podmiotu przyłączanego usługę przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej. (par. 2.15).

Na omawianym osiedlu domów, w warunkach technicznych przyłączenia podano między innymi., że: „Przyłączenie obiektu do sieci wymaga:

- a) w zakresie budowy przyłącza: nie dotyczy
- b) w zakresie rozbudowy sieci:
  - budowy stacji transformatorowej ST
  - budowy linii kablowych nn od projektowanej stacji do zestawów złączowo – pomiarowych ZZP, wolnostojących, usytuowanych w granicy działek
- c) w zakresie przyłączanych urządzeń, instalacji: wykonanie instalacji wewnętrznej”.

Na podstawie tak podanych warunków, instalacja elektro-energetyczna od stacji transformatorowej ST do poszczególnych zestawów złączowo pomiarowych ZZP zakwalifikowana została jako sieć, a od poszczególnych zestawów ZZP do budynków jako instalacja wewnętrzna. Przyłącze w omawianym przykładzie jest nieliniowym elementem uzbrojenia umiejscowionym w całości wewnątrz ZZP, co jest zgodne z definicją branżową, a odcinki od ZZP do poszczególnych budynków są traktowane przez zakład energetyczny jako instalacje

wewnętrzne. Nie jest to zgodne z podejściem geodezyjnym prezentowanym przez ZUDP, dla którego odcinki te traktowane są jako przyłącza, a zatem wymagające uzgodnienia.

## PODSUMOWANIE

Podsumowując analizowaną problematykę interpretacji definicji elementów uzbrojenia terenu przez różne branże, widać dużą różnorodność w podejściu poszczególnych branż do nazewnictwa omawianych elementów.

Na przykładzie jednego z osiedli nowych domów jednorodzinnych pokazano tendencję do różnorodności w stosowaniu nazewnictwa elementów uzbrojenia. W tabeli 1 wyszczególniono nazewnictwo elementów uzbrojenia w omawianym osiedlu, stosowane przez poszczególne branże oraz w rozumieniu geodezyjnym, reprezentowanym przez ZUDP [Buśko M., Przewięźlikowska A., 2010r.]. Tendencja ta, choć z pozoru nieistotna dla branż, rzutuje głównie na:

- procesy budowlane (zgłoszenie; pozwolenie na budowę)
- procesy geodezyjne (uzgadnianie uzbrojenia w ZUDP; naliczanie opłat).

**Tabela 1.** Występowanie elementów uzbrojenia, przedstawionych na rysunku 1, wg poszczególnych branż

**Table 1.** Prevalence of elements of utilities, as depicted on fig. 1, according to individual industries

BRANŻA	SIEĆ	liczba PRZYŁĄCZY
gazownicza - g	_____	23
wodociągowa - w	tak	23
kanalizacja sanitarna - ks	tak	23
kanalizacja opadowa - kd	_____	1
elektro-energetyczna - eN	tak	_____
ujęcie geodezyjne - ZUDP	tak	23

Zródło: opracowanie własne.  
Source: own calculations.

Ponadto w poszczególnych branżowych aktach prawnych, podane są odpowiednio dla specyfiki każdej z branż, definicje elementów uzbrojenia terenu. Jednak można zauważyć, że nawet pomimo opracowania własnych definicji, nie są one jednolicie i konsekwentnie stosowane przez branże w praktyce:

– branża gazownicza – kwalifikacja elementu uzbrojenia jako „przyłącze”, pomimo przynależności elementu do zakładu gazowniczego, co powinno charakteryzować sieć,

– branża wodno-kanalizacyjna – inna interpretacja definicji przyłącza w praktyce (rys. 2 i 3) niż w definicji.



## BIBLIOGRAFIA

- Buśko M., Przewięźlikowska A. *Problematyka uzgadniania położenia obiektów uzbrojenia terenu w aspekcie ich definicji w przepisach prawnych*. Przegląd Geodezyjny 7/2010.
- Rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 2 kwietnia 2001r. w sprawie geodezyjnej ewidencji sieci uzbrojenia terenu oraz zespołów uzgadniania dokumentacji projektowej (Dz. U. z 2.05.2001 Nr 38, poz. 455).
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 19 lutego 2004 r. w sprawie wysokości opłat za czynności geodezyjne i kartograficzne oraz udzielanie informacji, a także za wykonywanie wyrysów i wypisów z operatu ewidencyjnego (Dz. U. 2004 Nr 37, poz. 333).
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 6 kwietnia 2004 r. w sprawie szczegółowych warunków przyłączenia podmiotów do sieci gazowych, ruchu i eksploatacji tych sieci (Dz. U. 2004 Nr 105, poz. 1113).
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 4 maja 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania systemu elektroenergetycznego (Dz. U. 2007 Nr 93, poz. 623 oraz z 2008 Nr 30, poz. 178).
- Ustawa z dnia 17 maja 1989 r. Prawo Geodezyjne i Kartograficzne (Dz. U. 1989 Nr 30, poz. 163 z późniejszymi zmianami).
- Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo Budowlane (tj. z 2003 r. Dz. U. Nr 207, poz. 2016 z późniejszymi zmianami).
- Ustawa z dnia 7 czerwca 2001r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. z 13.07.2001 Nr 72, poz.747).
- Wytyczne techniczne G-4.4 *Prace geodezyjne związane z podziemnym uzbrojeniem terenu*, GUGIK, Warszawa, wydanie trzecie 1987.

*Artykuł powstał w ramach badań statutowych Katedry Geomatyki nr 11.11.150.*

Dr inż. Małgorzata Buśko,  
Dr inż. Anna Przewięźlikowska  
Akademia Górniczo – Hutnicza im. St. Staszica w Krakowie,  
Wydział Geodezji Górniczej i Inżynierii Środowiska,  
Katedra Geomatyki  
30-059 Kraków, Al. A. Mickiewicza 30, paw. C-4, pokój 307  
e-mail: mbusko@agh.edu.pl,  
przewie@agh.edu.pl

Recenzent: *Prof. dr hab. Urszula Litwin*